

OVIDIU

PRIMA

REVISTA LITERARA DOBROGEANA

APARE BI-LUNAR

...

REDACȚIA ȘI ADMINISTRATIA

CERCUL LITERAR „OVIDIU”

CONSTANȚA

Sumariul No. 10

Lt. M. D. Ionescu, (biografie), *Petru Vulcan*. — Monumentul triumfal de la Adam-Klisi (ultime explorariuni), *Gr. Tocilescu*. — Mortua est (versuri), *E. P. Nour*. — Din geografia Dobrogei (vechea intindere a Mării Negre) *Lt. M. D. Ionescu*. — O last-me (versuri), *Mihăescu-Nigrim*. — Anecdote II (studiu), *D. D. Stoenscu*. — Marea (versuri), *Carol Scrob*. — Pedagogie (tradițiile pedagogului), *D-șora E. I. Moțoiu*. — De atunci (versuri), *G. Crăciunescu*. — Lângă isvor, Viața (versuri), *D-șora Maria Popescu*. — Serisori însemnate *Mihăescu-Nigrim*, *Carol Scrob*. — Cronica revistei „Ovidiu”, *Redacția*.

CONSTANȚA

TIPOGRAFIA „AURORA” ILIE M. GRIGORIU & Co.

1899

CRONICA REVISTEI „OVIDIU“

Complectăm numărul Membrilor de onoare, cari au respuns adresei noastre No. 206 din 31 Mai 1898.

Membrii de onoare

Inalt Prea Sănția Sa Iosif Gheorghian, Mitropolitul primat al Ungro-Vlahiei (și fondator).

Inalt Prea Sănția Sa Ghenadie, fost Primat al Ungro-Vlahiei (și fondator).

Lt.-Colonel Langa (și fondator).

D-na Zoe D. Sturdza (și membră fondatoare).

D-na Elena Dr. Turnescu (fondatoare).

Grigorie Tocilescu (Președ. de onoare).

Spiru Haret (Ministrul Cultelor și instrucțiunii publice).

Dómna L. Luca Ionescu.

D-l Luca Ionescu (prefectul județului Constanța).

I. L. Caraigiale (om de litere).

Ion Calinderu (Membru al Academiei române).

Vasile Urechiiă, (profesor universitar).

L. M. D. Ionescu (colaborator-fondator al revistei «Ovidiu»).

N. Rădulescu-Niger.

Căpitanul Carol Scrob.

Mihăescu-Nigrim.

Balș (inginer).

Ion Bănescu (profesor-Avocat) Constanța.

Beleic (avocat) Constanța.

Mihail Strajan Dr. în filosofie, profesor la liceul Carol I.

Julius Zannu, (autorul opereii premiate de Academia română: *Proverbiu românii*).

Theodor Zadic.

Cap. Ionescu.

Revista Revistelor

Complectăm numărul revistelor literare din țară și de peste muntii, cu cari avem schimb de idei sosindu-ne regulat la redacție :

Convorbirile literare, anul al XXXII, decana revistelor din țară, apare la 15 ale fiecărei luni, redactată de D-nii : T. Maiorescu, Duiliu Zamfirescu, N. Basilescu, Al. Brăescu, D. Nanu, I. Adam.

Pagini literare, este o excelentă revistă care apare săptămânal în București, re-

dațată de D-nii : V. A. Urechiiă, Ion Gorun, Artur Stavri, Constanța Hodoș, G. Raneti, Gh. din Moldova, I. Teodorescu, Ana Ciupagea, S. Sanielevici, Sofia Nădejde, R. Stavri, Artur Gorovei, Ștefan Basarabeanu, D. Anghel, H. G. Lecca, T. Duțu și Jean Bart.

Numele colaboratorilor e de-ajuns să ne dea nota valorii acestei reviste, căreia i urim viața lungă și isbândă.

Tribuna Familiei, apare săptămânal, în București, sub direcțiunea D-lui M. I. Tonceșcu, colaboratori : Smara, St. Veleșcu, N. Țincu, Fl. Simionescu ; conține articole interesante și bine chibzuite.

Cercul publicațiilor militare, este o revistă militară excelentă.

Flórea Albastră, am mai vorbit despre această revistă.

Foaia Splendidă, ne-a sosit un singur număr și de atunci—basta.

Gazeta Săténului, revistă ilustrată enciclopedică. Am mai vorbit despre această excelentă publicație, care apare în București sub direcția D-lui C. C. Dateulescu, marele fermier al țării noastre.

Casa Rurală, ne-a sosit un singur număr și de atunci a murit pentru noi, cu toate că unei morțe îi trimitem mereu revista la Urziceni în județul Ialomița.

Șeșătorca Săténului, și despre această fôe populară care apare în Bumbesti de Jii, am mai vorbit.

Vitorul, revistă bisericească apare în Iași.

Courrier de Roumanie, apare în București, redacția și administrația calea Dorobanților 99.

Revista Poporului, apare lunar în București cu ilustrații în text. E una din revistele cele mai răspândite și e pusă sub direcțiunea D-lor : Dr. Chabudénu și P. Vulcan.

Albina, fôie enciclopedică populară, sub auspiciile Ministerului de culte.

Revista corpului telegrafo-poștal, București.

OVIDIU

PRIMA REVISTA LITERARA DOBROGEANA

Locotenentul M. D. IONESCU

Marea Năgră, Dunărea, Monumentul triumfal de la Adamklissi, vechiul port genovez pe litoralul Mării Negre, din dreptul Constanței, vechea Metrop. la descoperită de d. Gr. Tocilescu, ruinele romane ce zilnic se descoperă împrejurul Constanței, limba, portul, moravurile și credințele diferitelor popoare aglomerate în Dobrogea, toate acestea și alte lucruri însemnate, au reclamat necesitatea apariției primei reviste literare dobrogene «Ovidiu», — colectorul de raze luminoase cari urmau să fie răspândite în tota Dobrogea.

Dar ca să apară un organ literar dincoace de Dunăre, a trebuit să fie mai multe puteri unite cari să-î dea viață. Una din aceste puteri însemnate este Lt. M. D. Ionescu, cu portretul căruia ilustrăm numărul de față al revistei noastre. Tânăr, entusiast, pregătit printr'o cultură bine îngrijită pentru a manui cu mai multă dibăcie pana, de cât sabia, Locotenentul nostru mai e și favoritul muzei Clio, lucru care s'a dovedit cu prisosință în colonele revistei «Ovidiu».

Studiile sale geografice: Dunărea, Marea Năgră și câte vor urma, sunt un izvor de cunoștințe profunde, cari vor fi de mare preț cercetătorilor enciclopediști.

Născut în București, la anul 1867 Noembrie 21, a urmat studiile liceale la «Matei Basarab». În etatea de 18 ani înrolându-se ca voluntar în Reg. 1 de geniu, a eșit ofițer în anul 1890 din școala sub-ofițerilor de la Bistrița.

Cea mai mare parte de timp a petrecut-o în Dobrogea, unde ne-am întâlnit și cunoscut.

A scris un studiu însemnat asupra Dobrogei, despre care D-l Tocilescu se exprimă :

«Autorul modestei lucrări de mai la vale, (*Cercetări asupra orașului Constanța*), a ținut cu orî-ce preț, ca eu să

o presint publicului, deși dînsa conține destule merite spre a avea dreptul ca singură de sine să atragă atențiunea tuturilor celor cari se ocupă cu geografia și istoria orașului Constanța.

«Dacă cedez tînerului meu amic, este numai împrejurarea, că timp de 15 ani d'a rîndul 'mî-a fost dat să vizitez forțe adese-orî capitala județului Constanța, să fiu martor aprópe ocular al prefacerilor ce a încercat, și s'o

vêd cum dintr'un simplu tîrguleț de aspect cu totul oriental și mai mult o ruină, a devenit un oraș frumúșel, românesc și cu tendințe din ce în ce către Occident.

«Ast-fel orașul modern, nu mai puțin ca și cel antic, n'au putut să ne lase indiferenți, ba ne-a legat de ele printr'o comóră de impresiuni și de amintiri, ce nimic nu va putea să le ștergă până la sfârșitul vieței.

«Iacă pentru ce am lăudat, și în acelaș timp am admirat, silințele D-lui Locotenent M. D. Ionescu, de a ne înfățișa într'o expunere scurtă, clară și methodică trecutul și presintele orașului nostru de predilecțiune.

«Timpul ce 'i-a lăsat liber îndeplinirea sarcinei carierei sale, dînsul cunoscut a'î întrebuița cu bine și cu folos pentru sine și pentru patria sa; dînsul a evitat inerția spiritului și sedentaritatea intelectuală — bôlă periculósă și care amenință a umple vatra României cu cenușă mórta, — s'a ridicat prin studii și reflecțiune,

Locotenent M. D. IONESCU
Fondator-colaborator al primei reviste
literare Dobrogene «Ovidiu».

prin dragoste a muncii și energie laborioasă, mai presus de sarcina sa profesională, și căutând să guste plăcerile vieții superioare, s'a îndeletnicit și cu lucrările minții și ale cugetării, făcând și pe alții a le gusta împreună cu D-sa.

«Fie ca opera d-lui Ionescu să fie un îndemn pentru cămarașii săi, precum este și un titlu pentru autorul ei; dar tot de-odată dorim ca ea să fie și o înștiințare pentru toți: Dobrogea oferă încă un teren bogat de explorațiuni pentru etnograf, filolog, archeolog, epigrafist și istoric; când ofițerul descinge sabia și consacră studiului acestei provincii orele lui de odihnă, bărbații de știință și de profesiune, întârzia-vor încă a-î urma exemplul?...»

Credem, că aceste aprecieri ale Maestrului sunt în măsură să dea nota valorii acestui scriitor militar, care este unul din fondatorii revistei «Ovidiu».

Schitănd aici aceste rânduri despre D-sa, n'am avut de gând să fac vre-un studiu special, ci pur și simplu am vrut să fac pe Dobrogenii să cunoască pe aceia care-i iubesc, într'adevăr.

P. VULCAN

MONUMENTUL TRIUMFAL DE LA ADAM-KLISSI

II

Istoricul cercetărilor de până acum asupra monumentului triumfal de la Adam-Klissi

(Urmare)

B. Ultimele Explorațiuni

Cu anexarea provinciei dobrogene la corôna României, în urma resbelului ruso-turc din 1877—1878, un câmp cu totul nou s'a deschis cercetărilor archeologice și istorice. Atâtea ruine și urme vădite de orașe grecești, de colonii și municipii, de castre și castele, întărituri de valuri, rețele de drumuri și alte resturi din epoca romană, așteptau să fie explorate; vechia topografie a provinciei să fie restabilită, istoria așezămin-

telor antice, să fie recompusă, monumentele în fine sculpturale și epigrafice, pentru care nimeni până atunci nu îngrijise, ba pe cele mai multe vandalismul turc și tătar le nimicise, trebuia să fie adunate de pe drumuri, de pe valuri, cimitiruri, de pretutindeni; și odată smulse de la peire, să fie scose la lumină. Acastă sarcină se impunea în special României prin însuși faptul, că era cel d'întăiu stat cu aspirațiuni la o cultură mai înaltă, care prin propria lui virtute și vitejie, redevenea, după scurgere de 13 veacuri, stăpân peste partea nord-răsăritenă a Moesiei inferioare. Și în îndeplinirea acestei sarcini, guvernul român s'a pus numai de cât pe lucru, și nu s'a dat înapoi de la nici-un sacrificiu. Încă din anul 1880 el a luat măsuri prin autoritățile administrative, ca să se strângă pietrele cu inscripțiuni. Mulțumită mai cu seamă zelului și energiei d-lui Remus Opréanu, prefectul de atunci al județului Constanța, o bună colecțiune se formase deja la reședința prefecturii; iar din luna Martie 1881, de când guvernul 'mă-a încredințat direcțiunea Museului Național de Antichități, un minut n'am pregetat de a urmări, descoperirea, depunerea în colecțiunile statului și publicarea bogatelor materialuri istorice și archeologice, scose din ruinele și din sinul Dobrogei; încă mai bine de 500 inscripțiuni grecești și latine au vădit lumina în revista vieneză «Archeologisch-Epigraphische Mittheilungen aus Oesterreich»¹; alte atâtea inscripțiuni, fragmente sculpturale, reliefuli, statue, etc., așteptă să fie publicate. Valurile de la Rassoava-Constanța împreună cu castelele și castelele lor au fost de aproape cercetate, descrise și măsurate, ca și ruinele de pe țărmul mării Negre, de la Mangalia până la gurile Dunărei; ca și valurile, cetățile și drumurile antice

1) Anul 1877, p. 73; 1879, p. 40—46; 1882, p. 1—52; 1884, p. 1—34; 1887, p. 19—70, 1890, p. 10—37; 1894, p. 81—113; 1895, p. 224—227.

pe tot lungul Dunărei până la Ostrov, precum și cele din interiorul provinciei. Săpături s'au întreprins la Constanța, Mangalia, Igliza, Ceatal-Osman și în alte locuri¹⁾. Dar acolo unde am pus mai mare stăruință și unde rezultatele săpăturilor au fost mai prețioase și neașteptate, este de sigur la Adamklissi; ele au scos la ivelă un măreț monument al artei romane, din epoca împăratului Traian, un monument unic în felul lui și interesant din toate punctele de vedere: arhitectonic, artistic, istoric și anticuaric. Monumentul și ruinele orașului de lângă dînsul mi-au reclamat 12 ani de muncă, de cercetări, investigațiuni; și astăzi, când unul și altul au încetat de a mai fi o enigmă, când unul și-a căpătat locul său de onoare în istoria artei, celălalt anele și numele său străvechiu, scose din dărămăturile ce-l acoperise cinci-sprezece sute de ani, să-mi fie permis să arăt cât mai în scurt, în ce mod am ajuns la rezultatele ce au determinat epoca și caracterul monumentului triumfal, căruia este închinată opera de față; căci cât pentru orașul Tropaeum Traiani, el va forma, sperăm, obiectul unei deosebite publicațiuni.

Încă până a nu mă întorce în țară de la studiile din străinătate, d. Remus Oprénu avu meritul ca printr'o notiță sumară înserată în ziarul local «Farul Constanței» din 12 Maiu 1880, să atragă atențiunea publică asupra monumentului, pe care îl considera, ca și Wutzer, drept o lucrare persană din epoca lui Darius. Tot prin acel an se aduse prin îngrijirea d-sale la conacul Prefecturii din Constanța patru metópe de lângă monument. Acestea sunt cele patru baso-reliefuri,

pe care stimatul meu coleg și amic d. Mihail C. Sturza le-a reprodus pentru prima óră în chip esact prin fototipie împreună cu cinei bucăți arhitectonice, într'un important studiu asupra antichităților Dobrogei¹⁾, apărut în «Revue archéologique» din Paris pe anul 1881.

Cum se pòte ușor esplica, în lipsa unei amănunțite cercetări tehnice a întregii construcțiuni, savantul numismat a crezut, că trebuie să conchidă din imperfecțiunea sculpturilor, precum și din portul persónelor reprezentate pe ele, că monumentul ar fi anterior dominațiunei romane la Dunăre. Anume d-sa îl atribuia Thracilor Odrysi, cari trăind în contact cu Grecii, ajunseră la un óre-care grad de cultură.

Pentru prima óră în luna Maiu 1882 am avut ocaziune ca să vizitez Adamklissi. Înainte de a expune rezultatele săpăturilor noastre, să facem o scurtă descriere a drumului de la Medgidie până acolo, și să arătăm în puține cuvinte pozițiunea monumentului cu împrejurimile sale.

Cel care ia drumul de fer la Cerna-Voda sau Constanța, trebuie să descindă la stațiunea Medgidie, dacă voește a se duce la Adamklissi. Trăsurile ce poți avea la dispozițiune sunt din cele mai primitive: o *karabâ* făcută numai din lemn și de tot descoperită. Într'un astfel de echipagiu, ai să faci un drum de 4-5 ore, care cu toate sdruncinările, cu tot praful sau ploia ce ar putea să te supere, nu este lipsit de óre-care plăcere. Medgidie, punctul de unde îți începi călătoria, este un orașel care numără vre-o 1750 familii, cei mai mulți Tătarii din Crimeia, emigrați în Dobrogea în urma resbelului de la 1852. Guvernatorul de pe atunci al provinciei, Said Pașa, avu idea să strângă la olaltă aceste familii

1) Asupra acestor cercetări Academia română precum și ziaristica, au fost împărțite la timp: publicațiunea asupra valurilor este deja sub presă, iar pentru celelalte puncte explorate, cuget a da la lumină o operă specială. Despre Igliza a se vedea a mea «Revistă pentru istor., arch., și filolog.» I. 97-123, 293-330; II. 248-282.

1) Coup d'œil sur les monuments antiques de la Dobrudja, «Revue archéologique», Paris 1881, XLII, p. 287 și urm.

risipite și fundă într'o vale mlăștinosă lângă bălțile Karasului, în apropiere de ruinele vechiului târg Kara-Su, distrus de Ruși în 1829,—un nou oraș pe care îl numi Medgidie, în onoarea sultanului Abdul Medgid. Cu totă situațiunea, lui nesănătosoă, orașul prosperă foarte iute; câte-va luni numai de la întemeierea lui, el numără deja mai bine de o mie de case, având 15—20000 suflete. Astăzi, deși populațiunea sa a scăzut, din cauza emigrării Tătarilor, dar însemnătatea lui comercială și industrială crește din zi în zi, fiind așezat la respinția principalelor căi ale Dobrogei și lângă o stațiune ferată. Chiar și fisonomia orașului a început să se schimbe, devenind din ce în ce mai românească. Lângă frumoasa Giamie, cea mai mare și mai însemnată din totă Dobrogea, se înalță o biserică ce în curând o să fie deschisă drept credincioșilor. Treceam prin fața palatului administrativ și pe lângă biserică și eșim din oraș, urcând în continuu costa delului Ali Bei Ceair Bair. Ajunși pe culmea delului, ni se desfășoră o priveliște, ce cată să ne surprindă în stepele Dobrogeane, căci spre sud se ridică deluri după deluri, care de care mai înalte, întretăiate de văi adânci; către nord, o câmpie largă se perde departe în orizont; iar pe costa delului Valul cel mare de pământ îl vedî cum trece mândru, ca o brazdă uriașă de la apus spre răsărit. Ne scoborâm apoi pe o pantă repede într'o vale îngustă Béringi Medgidie Dere, numită și Alibei Ceair, din care eșim urcând pas la pas delul Congas Bair; sus pe del trecem pe lângă două moviți înalte. La 200 metri mai departe călcăm Valul cel mic de pământ, iar la 500 metri înainte spre miază-zi ne apare între miile de movițe resfirate pe câmpii, una mai răsărită: sunt ruinele monumentului, cari, în albeții lor sclipesc ca un punct strălucitor în orizont, dar până

la ele mai avem cale de 21 kilometri. Drumul merge de aci oblu spre vale până ce intrăm într'o vâlcea îngustă și lungă numita Inuruk Dere, pe ale cărei coste întâlnești ici și colea stânci mari. După un mers monoton de vr'o jumătate de oră ajungî la Saidia, o mică cărciumă cu vre-o 3—4 cășciore împrejur. Aci afli primul și singurul puț cu apă de băt, prima și singura locuință omenească în tot drumul până la Adamklissi. Puțin mai departe, în dreptul peșterei, este un cimitir turcesc părăsit, un mizarlik sau mezarlik, cu multe și mari pietre; acolo descoperirăm primele bucăți provenind de sigur de la un monument. Ele se recunșteau de departe prin dimensiunile lor considerabile și prin frumoasa lor cioplitură. Am numărat patru asemenea blocuri; și mai departe în cimitirul de la Drăbely Tepe, încă zece, toate cu cavitățile lor la marginile superioare, destinate a face loc pieselor de lemn care asigurau contactul bolovanilor de piatră la ridicarea clădirei. Acestea erau din pietrele cubice, care îmbrăcaseră odinioară măręta construcțiune și care se găsesc împrăștiate mai în tot județul Constanța. De la peșteră ne suim cu greu pe delul Ivrinez, unde monumentul să arată iarăși ochilor noștri și mai deslușit, însă numai pentru puțin timp, căci în valea Cara Mancia îl perdem din vedere. În capul delului Canli lăsăm drumul Medgidie-Ostrov și ne abatem la stânga până ce dăm în frumoasa vale Calfa sau Cișme-Cula; aci drumul îngust șerpuește prin dese tușiuri și livezi, cu frumoase flori de câmp; ici, colo stânci înalte și prăpăstii adânci, umbră și rēcóre plăcută, pare că te-ai găsi în munți. După 4 kilometri acastă vale cotește spre Sud către satul Enige, devenind din ce în ce mai lată; calea însă care duce direct la monument urcă printr'o ripă adâncă delul Giatri-Bair,

după un kilometru délul Curu-Bair și în fine Adamklissi-Bair, despărțit de precedentul dél printr'o vale romantică numită Enigea-Alceag.

(Va urma)

GRIGORIE G. TOCILESCU

MORTUA EST

Demișerei * *

O dulce primă-vară
A vieții mele mórta,
O, Inger făr' de sémán,
Trecut pe-a luméi pórtá!
Tu, blândă mângiere
A zilelor trecute
De ce mă lași acuma
Pe cái necunoscute?!

Ah! cum de plecá tu, Inger,
Când știi cât te-am iubit
Și cui mă lași tu astá-zí
În haosul cernit?!

De-oparte de a ta raclá,
Eu tremur, te privesc,
Iar plânsul ce mă-necá,
În piept îl nădușesc.

Vai, cum nu pot aprópe,
Să plâng la capul têu
Și într'un suspín de-o clipá,
Să mor acum și eu!

Ca mórtea să ne dea
Ce traiul nu ne-a dat:
Unirea pe vecie,
Vis tainic legánat.

Oh! lumea mă privește,
Cu ochi iscoditori
De te-am știut în viață,
Mă întrebá adese-orí.

Ce pot ca să-í spun óre?!

Au știe să înțelegá
Simțirile curate,
Ce inimile légá?!

Ah! iată terminată
A clerului cántare.
Párinți, prietini, rude,
Íți dau o sárutare.

Dar eu... Ah! eu sármaaa,
Ce-atita te-am iubit
Sînt cum se rupe-o strună
În pieptu-mí istovit!...

Te duci!... și eu rămán,
În valea plîngátóre.
Că este-un Dumnezeu,
Mă pot să cred azi óre?!

Când l'am rugat atât
Să-í dau pustia-'mí viață
Și să mă ia cu tine
Pe-a morței blânde brațe.

Nimic, neîndurátor,
A fost el pentru mine.
Nu este Dumnezeu,
Precum nu e nici bine.

Nimic... un haos negru,
Un vis, o rătăcire,
O sarbădă minciună,
Numită: omenire.

Să plîng... dar ce e plînsul?
Ce póte el să-mí dea?!

Să mor... dar, unde-í mórtea?
Oh, vie să mă ca!
O, nu! să rid măi bine,
Să rid îngrozitor
Și'n risul meu sălbatic
S'omor pe creator!...

O, Dómne! dá iertare
Dureréi mele órbe
Și cruță-mí, cruță-mí mîntea,
Ce chinul véd că'mí sórbe.

Uitat-am, vai, că mórtea
E drumul ferícirei
Și că mormíntu'í singur
Prielnicul iubirei.

O, dormí! Ah, dormí în pace
Sufletul vieții mele!
Scápat de dușmânia,
Acestei lumí rebele.

Iar eu pámînt nemernic
Și făr' de nici un rost
Pe piatră'ți mormíntală,
Gási-voiu adăpost!...

E. I. P. Mour.

DIN GEOGRAFIA DOBROGEI

VECHIA ÎNTINDERE A MAREI NEGRE¹⁾

După tradiționalele cunoștințe
ce ne-au lăsat vechii istorici și

1) Corréast. Guide Maritime de la Mer Noire,
p. 15-17.

geografii grece și latine, unite cu cercetările geologice actuale ¹⁾ mai ales acele ale D-lui Andrusoff și Suess ²⁾ asupra întinderii Mării Negre, ea trebuie să se fi confundat către Est cu Marea de Azov, Marea Caspică și lacul Aral, iar către Vest până la unghiul Balcano-Carpatin ³⁾ și că acest noian de apă numit azi de geologi Marea Sarmatică ⁴⁾ ar fi acoperit imensele câmpii situate dincoace, între și dincolo de Marea Neagră și Caspică, adică Muntenia și Moldova meridională, Bulgaria septentrională, Crimea, Tausida și în fine către Est toate ținuturile de la Nordul Caucasului până la Volga, și tot litoralul Mării Caspice, al Mării Negre precum și pustiurile Manice și Embei.

Cercetarea acestor ținuturi justifică tradițiunea istorică, și, inspecțiunea naturii solului nu lasă nici o îndoială despre șederea apelor aci.

Spre vest de unghiul Balcano-Carpatin se întindea către Mesopotania europeană și Alföldul ungurese (Panonia) marea lac numit de autorii vechi Mare Album și că Dunărea mai întâiu își avea scurgere aci, până când a reușit, probabil în epoca quaternară, a și deschide prin eroziuni renumitul defileu al *porților de fier* ⁵⁾.

Acosta justifică până la un punct versurile lui Apolonius de la Rhodos ⁶⁾ și ale lui Pindar ⁷⁾, că nava

argonauților ar fi mers pe un braț al Dunării în Marea Adriatică.

După aceleași tradițiuni și probabilități munții cei înalți de pe coasta meridională a Crimeei, formau atunci o insulă în mijlocul Pontului Euxin și lanțul Caucazului cu totă Circasia, o peninsulă considerabilă.

Asia Mică, câte-va părți ale Rumeliei și Bulgariei mai cu seamă muntele Hemul au prezentat totdeauna Mării Negre o barieră de netrecut, care cu toate secolele scurse de atunci, nu a trebuit a suferi de cât prea puține schimbări chiar în urma bosforului Thracic și al evacuațiunii apelor ce rezultă din acesta ¹⁾.

Epoca acestui mare cataclism, care se pierde în noaptea timpurilor, fu fără îndoială aceea a unui din acele potope, cari înceară Thracia, Grecia și toate părțile situate la Miază-zi de Pontul Euxin și a cărui tradițiune a trecut de la fabulă în istoria greacă sub numele de potopul lui Ogyges ²⁾ și al lui Deucalion ³⁾.

Orî cum însă reduse de un lung număr de secole la o forțe mică întindere, comparativamente Marea Neagră și Azov a vădut în această întindere mai micșorându-se și țărmurile lor schimbând puțin câte puțin aspectul și formele prin aterisările marilor fluviu, cari se aruncă în ele, ca Dunărea, Nistrul, Niprul, Donul și prin depozitele încete ale

1) K. F. Peters. Geologie und geographie der Dobroucha.

2) A. Delaparent. Leçons de géographie physique p. 362 și 470. Suess. La-face de la terre.

3) E. Reclus. Géographie universelle. Vol. I p. 253.

4) A. Delaparent. Géologie ad. 1885 p. 1225 și 1226.

5) A. Delaparent. Géographie p. 454—455.

6) Lib. IV vers. 282.

7) Pyth. vers. 447—448.

1) E. Reclus op. cit. vol. I p. 159 și Delaparent. Géographie p. 472—473.

2) După Herodot a avut loc în Beotia către anul 1797 a. chr. el proveni din revărsările lacului Copais. Delambre Mythologie p. 287—288.

3) A avut loc în Thesalia la 1580 a. chr. Apollod. I 7, 2. Ovid. Metam. I. 260 s. 99; după Delaparent op. cit. acest potop s'a petrecut după epoca terțiară odată cu formarea Arhipelagului și pătrunderea Mediteranei în Marea Neagră.

nenumerătelor mici rîulețe și cur-suri de apă cari se varsă în aceste mări.

Forța valurilor opusă curentului, în aceste fluvii, a ridicat bare, cari formeză limanurile ce se vîd la îmbucătura mai multora din ele. Este dar prea admisibil, că o mare parte din forme, contururi sau si-nuosități date de ceî vechi cōstelor Pontului Euxin, forme și sinuosi-tăți atît de diferite de acele ce se cu-rose azi, în loc de a fi fost productul ignoranței și al imagi-națiunei, ele erau reprezentarea fidelă a adevăratelor stări la di-ferite epoce.

Starea de acum a Mării Negre

Marea Négră este aședată între 41°05',30" și 49°33' latitudine nor-dică și între 25°08' și 39°26' lon-gitudine orientală, socotită după meridianul Parisului.

Cea mai mare lărgime este de 331 mile (1 milă = 1851 m.) de la micul golf Penderaclia până la Dnipro, în sensul meridianului 29°.

Lungimea de la golful Burgas (la Poti) în sensul paralelului 42°30') este de 632 mile.

Suprafața sa totală, după măsu-rătórea lui Strelbytzky este de 423.939 k. p., adică de 3.23 orî mai mare de cât suprafața României (131—020 k. p.).

Cea mai mare adâncime la mij-loc este de 2618 m.

Marea Négră udă Dobrogea pe o lungime de 220,960 m. de la punc-tul 31 al frontierei până la gura Starî-Stambul.

(Va urma Bathymetria).

Locotenentul M. D. IONESCU
șóla superioară de rîboia

O, lasă-mă...

*În colțul străzii 'n umbra serii
Te-am prins, fetiço, în ungher:
— O, lasă-mă să 'ți vîd doar ochii,
Și-apoi nimica nu 'ți mai cer!*

*Te-am luat de mînă cu blîndețe,
Păreaî cuprinsă de mister:
— Ah! lasă-mă să 'ți vîd obrajiî,
Și-apoi nimica nu 'ți mai cer!*

*Te-ai rușinat de îndrăsneală
Și vreaî să fugi, orî eu să pier:
— O, lasă-mă să 'ți vîd gurița,
Și-apoi nimica nu 'ți mai cer!*

*Te-am prins cu drag de mijlocel
Cu tine vrînd să zbor la cer:
— Ah! lasă-mă să 'ți spun iubirea 'mî,
Și-apoi nimica nu 'ți mai cer!...*

*Tîrziu, mergînd la mine-acasă
Tu stai plîngînd într'un ungher:
— O, lasă-mă... Ce rău îți pare
Că nu mai am ce să 'ți mai cer!...*

N. Mihăescu-Nigrim.

ANECDOTE

STUDIU

II

În articolul precedent vorbind tot despre anecdote, am făcut definiția cuvîntului, am spus care e subiectul lor, am scris la ce popóre—numai trei am citat atunci—găsim anecdote; ce sunt anecdotele istorice, populare—despre ale d-lui Th. D. Speranția; și ceia-ce trebuie să întrunescă o anecdotă ca să fie bună. Cu un cuvînt am făcut un studiu, aprópe, general.

Acum mă voi ocupa de câte-va opere—azi numai de una—de «anecdote» apărute în România. Așa am dinainte

un volum: De la Românii din Balcani «Anecdote și Snóve», de Petru Vulcan. Despre ele voi vorbi.

* * *

Literatura Românilor de la Balcani e în fașe. Când a zis d. Vulcan aceste cuvinte, a avut dreptate, căci numărul lucrărilor literare Macedo-Române este foarte restrâns, de aceea poporul macedonean trebuie să-i fie recunoscător, căci până acum a îmbogățit literatura lui cu două lucrări: «Lilice de la Pind» și «Anecdote și Snóve».

D-l P. Vulcan scriind aceste cărți și-a îndeplinit o datorie sacră față de conștienței sale.

Fiind-că ultima din cele două lucrări, de mai sus, fac parte din studiul meu, despre ea mă voi ocupa în articolul de față.

* * *

Acest volum de anecdote, e întâiul—și după acesta, am o speranță, că vor mai urma și alte volume, căci cum zice latinul «omne initium ludum est», ori-ce început e greu... pe urmă...—care prezintă cititorului Român câte-va Anecdote și Snóve de la Românii de peste Dunăre?!... De ce? Fiind-că literatura poporană—folcloristica—Macedo-Română nu-i încă cercetată. Și de ce nu-i cercetată? e o întrebare, căreia cam greu i s'ar putea da un răspuns.

* * *

Broșura «Anecdote și Snóve, de la Românii din Balcani» coprinde zece anecdote și 3 snóve—anecdotele în versuri, snóvele în proză. Tóte sunt foarte hazlii; în versuri scurte, curgătoare, aflăm ceea-ce vrea să ne prezinte autorul. Prima anecdotă este «Să vadă toți pe dracu...!» Un ture se amorează de o turcoică, pe care n'o văzuse la față—la turci e obiceiul ca femeile să aibă fața acoperită, tótă, afară de ochi—și o cere de soție.

După nuntă a vrut s'o vadă e urâtă sau frumoasă, și 'i-a zis să se descopere; ea

Pe plac 'i-a și făcut
Dar el, când a văzut
Figura ei ciupită
Și fruntea cam zbârcită,
Un nas: curat năsoi
Și dinții ca la boi;
Era biet să leșine;
Dar ea l'a luat cu bine
Cu zîmbetul pe buză:
—Așa e că sunt Muză?...

Frumoasă muză ce e drept!...

Ea îl întreabă cum vrea să se porțe învôlată sau nu.

El, ca de glonț străpuns
Sărmanul, 'i-a răspuns:
—«Atâta frumusețe
Și atâta tinerețe,
Păcat iubita mea,
Ascunsă ca să stea.
Cât pentru mine însă,
Nu vroii să fii constrinsă:
Cât voi fi lângă tine,
Imi place mult mai bine
Să fii învoalată;
Iar pentru lumea tótă
Te porță cum 'i-e placu
Să vadă toți pe dracu...»

După cum se vede fondul acestei anecdote este o femeie urită... care, vai sărmana de ea! se crede o musă!... un tip de frumusețe!...

* * *

La pag. 12 ved o anecdotă: Sfinții în altar, pe acesta o posedă și folcloristica din România. Un bulgar

Care se pricepea
Atât la zugrăvit
Cât și la zidit

cum zicea el, s'a învoit cu niște Români, ca să le ridice o biserică. Românii 'i-au spus ca pe ziduri să pue mai mulți sfinți—Maica Domnului, Isus, Pavel, etc.—

Bulgarul cum aude așa, cam nu-î vine
la socotélă, căci el se pricepea

Dór numai la zidit,
Iar nu și zugrăvit.

Isprăvi biserica, pe ziduri nici un
sfint! Il întrebără: unde sunt sfinții?

— «Acuma chiar intrară
Cu precista Fecióră
Toți sfinții în altar...»

— «Ce mai șiret bulgar...!»
Răspunse un sătén.

— «I-auđi al naibeî plan!
Atunci când or eși,
Și noi îți vom plăti...»

Și așa se termină această anecdotă. In ea vedem: unul care vrea să înșele pe mai mulți, însă unul, dintr'aceia, — mai deștept — i-a dat răspunsul cuvenit. In ea observăm spiritul poporului, de aceea, când citim o anecdotă, trebuie să ne dăm seama, să cumpănim, cari din cei ce vorbesc, în anecdotă, au spiritul mai viu. In «Sfinții în altar» românul imediat la o înșelătorie a unuia, îi răspunde cu alta mai sdravănă, mai avară și ca consecință mai veselă pentru anecdotă; ast-fel, săténul nu se lasă, să fie înșelat... «cu una. cu două»... ci la rândul lui înșelă cum poate.

Maî ved o altă anecdotă «cu pușca în-cărcată». Un bulgar vrea să fie pictat, însă un om al lui zice pictorului:

«Să nu faci vre-o greșală
Să-l scoți cu pușca golă;
M'auđi?... cu ea neărcată...
C'apoi... la judecată...»

Ce tip de prost! Ca și măcelarul din «Doi bulgari la fotograf», care se duseră împarfumați să se fotografieze. După ce le termină fotografia, o mirósă măcelarul. Nesimțind parfumul — căci fotografu nu putea să-l scótă împarfumat — a făcut gură... așa și cu cel de sus. Tre-

cem la «Sèrbul burlac». Acéstă anecdotă Macedo-Română sémână cu o anecdotă a noastră, care e mai scurtă. Un sèrb ducea 100 oué în tèrg. Pe drum se gândea ce ar putea face cu ouéle:

— «Le puî să se clocescă:
Cu zece cloște pot
In trei săptămâni să scot
O sută puî moțați,
Îi cresc și-î vènd în piaț
Și banî câștig îndată,
Mè'nsor apoi c'o fată
Și-mî face un băețăș;
Atuncea mânca-l'ășî
Mi l'oiu striga: Mihai!

Strigă, bate în palme... ouéle cădură,
se sparseră

..... pe jos
Era un smàrc cleios.

Oftéză și-și zice: bine că nu m'am
însurat, căci nevasta

..... era în stare
Să-mî care la spinare.

• • •

Anecdota «Neaga și Mórtea» se asemână cu o istorióră-anecdotă cu titlul: doctorul și mórtea, pe care am citit'o, de mult, într'o revistă, nu-mî aduc bine aminte care. Mórtea cere voe lui Dumnezeu să se însóre. I-a dat voe. Se însóră cu Neaga, însă n'a trăit mult timp cu ea, căci era gâlcévitoare. De la Neaga îi rămasese un băiat pe care l'a făcut doctor și l'a spus că dacă o vedea'o la căpătâi — bolnavul va muri; iar de-o vedea-o la picior — va trăi. In timpul acesta fiica unui împèrat era bolnavă, chemă pe doctor, fiul morței, care, când se ducea la bolnavă vede mórtea la cap... După mult timp vedènd că tatăl sèu — mórtea — nu vrea să plece, îi strigă:

— «Fugî de voe? ori rémâi
Tot colo la căpătâi!
Bine, stâi, că-ți chiem Nevasta.»

Mórtea atunci, cum auđi de Neaga:

—«Stă! mă duc, stăi, bine, bine!»

* * *

Câte anecdote vom citi, vom avea atenția atrasă de ele, măi cu sémă prin spiritul lor măi mult sau măi puțin mușcător. In ele vedem cum s'au păstrat cugetările și spiritul glumeț al poporului; dar s'a reproduș și modul particular de gândire și chiar de cuvintare al țéranului român, măi cu sémă. (C. S. Stoicescu).

* * *

In anecdotele nóstre ocupă un loc mare țiganul, némtul, țéranul... in cele de sus, ale d-lui Vulcan, Turcul (Să vadă toți pe dracu!...), Bulgaru (Sfinții in altar; cu pușca încăreată; doi bulgari la fotograf; nu zie, de, cât un caiç!), Sêrbul (Sêrbul burlac), Grecul (Slab... piele și os...), Român (Va!.. bărbații cum l'o bea?...; Sfinții'n altar. In acéșt volum e consacrată o anecdotă sócrei... care e păcălită de noră. (Sócrea și nora). Am scris póte prea mult de aceste anecdote: de la Românii din Balcani. N'am scris despre fie-care anecdotă in parte, căci articolul ar fi devenit prea lung—deja e mare;—póte in vre-un volum, special, in care voiu studia anecdote, voiu scri și măi mult despre ele, căci inđeplinesc tóte condițiile, pe care trebuie să le aibe o anecdotă, despre care am vorbit in numărul trecut... numai am nimic de zis despre ele, de cât, sper, că alte volume de anecdote, vor urma după acestea...

* * *

Era să termin articolul aici, când imi dădui sémă că trebuie să dau o deslușire. De vre-o câte-va anecdote am spus că se asemănă cu ale nóstre—acésta este din cauza veciniceii fluctuațiunii ce există in literatura populară, și acésta măi este una din multiplele legături ce légă și unese un popor de altul, o carte de alta,

o inchipuire de alta. De aceea studiul renumitului filolog Dr. Gaster—de la care am inprumutat cele câte-va rinduri de sus—despre «Literatura populară română» e fórte important, căci vedem cum o lucrare a trecut de la un popor la altul, cum s'a modificat, cum s'a scurtat, cum s'a adăogat și multe altele... Un exemplu: in cartea «Povestea vorbeii» a lui Anton Pann este o poveste-proverb «Unde e minte multă» care se asemănă cu o istorie din cartea «Bertoldo» (Veđi Dr. Gaster. op. cit. pag. 78—91).

Craiova,

Dem. D. Stoianescu.

M A R E A

*Marea încă n'am văđut o!
Dar ușor mi-o 'nchipuiesc,
Când in liniștea de nópte
Sufletul mi-l oglindesc.*

*Sigur! Tot așa'i de adâncă,
Ca și sufletu'mi muncit;
Valuri tot ușa 'nfurtate
O strébat neconținut.*

*Câte vieți nenumérate
Nu inghite marea 'n ea?!...
Câte visuri și ilusii
N'au pierit in viața mea?!...*

*Ca și marea, ca și marea,
Am și eu un dulce far,
Care 'mi luminéază calea,
Indulcind traiul amar.*

*Acéșt far iubit, spre care
Se 'ndreptéază pașii mei,
Tu, frumoșa mea, știu bine,
Că'i aprins in ochii tēi!*

Roman, 1869, Ianuarie.

Carol Scrob.

PEDAGOGIE

CALITĂȚILE EDUCATORULUI

«Pentru tinerime să se aleagă bărbați cari cu voință și capacitate să împreune și plăcerea de a învăța pe alții; — bărbați evlavioși și bine învățați cari prin curățenia vieții și darul ontoriei să fie adevărați maestri pentru elevii lor».

Carol cel mare.

În unul din numerile acestei reviste, am dat ore-cari notițe asupra educațiunei, notițe foarte generale numai cu scopul de a-mi prepara ore-cum terenul pentru alte mici observațiuni asupra acestei cestiuni importante.

Pe negândite mi se furișează prin minte zicătorea drăgălașe: «*Ai carte, ai parte*» versificată încă:

«Cine știe carte
Are bună parte,
De cine nu învață
Relele s'agață».

Adevărul cuprins în acéstă zicătore românească precum și în altele multe, îmi reamintesc gradul de inteligență al némului nostru și din nou cuget că este păcat a-l lăsa incult.

Buna-voința către cultură n'a fost streină poporului român — zicătorea citată ne dovedește clar acésta, însă împrejurările din deosebite timpuri n'au fost tocmăi favorabile, căci mult a mai avut de suferit draga noastră țară.

Prin aceste suferințe ce poporul a îndurat, se pôte scuza starea nu tocmăi înaintată în care ne găsim, sperăm însă cu mic cu mare, că viitorul ne va aduce multe róde.

Este adevărat că, numai prin carte omul își pôte asigura o viață mai liniștită, mai plină de mulțumiri.

Omul cult privește lumea pe un orizont mai întins, și pentru el cel mai ne însemnat lucru își are importanța lui.

Vorbind de cultură, nu se pôte să nu

mă împiedic de cel mai puternic factor al său de educația școlară.

«*Schimbați educația și veți schimba fața lumii*», zice Leibnitz și resunetul acestor cuvinte precum și a altor mari pedagogi, entuziasmul pentru cultură ce l'am observat în mulți educatori moderni, îmi aduc aminte de genialul poet-patriot Alexandri în lupta pentru deșteptarea sentimentului național.

Precum deșteptarea națională preocupă lumea noastră acum câte-va zeci de ani, așa cestiunea educațiunei preocupă spiritele mari astăzi.

Am arătat deja că educațiunea este o înfruire intenționată ce educatorul exercită asupra elevului după un plan deja stabilit. În definiție ni se vorbește de două persoane, însă ele singure nu sunt suficiente în actul educațiunei cărei: Să ne închipuim un vâslaș și o corabie în largul mării, și vîslașul ar lupta puternic cu valurile, și ar străbate porțiunile întinse fără însă a avea o țintă. Ce rost ar avea munca lui? Așa este și în educațiune, educatorul și elevul trebuie să aibă o țintă supremă care nu trebuie neglijată nici un moment căci fără ea educația e nulă.

Avem dar trei factori indispensabili în problema educațiunei: *educatorul, elevul și ținta* la care ei tind.

Este întrebarea însă: «Orî-cine pôte fi educator?» Răspunsul acestei întrebări ne dă de vorbit, căci acéstă carieră atât de înaltă și delicată nu pôte fi reprezentată prin orî-ce profan.

Menirea educatorului fiind de a forma generațiile noi, importanța misiunei lor e de necontestat. Ore, pôte fi ceva mai sublim, dar și mai greu, de cât de a fi responsabil de acele fragede suflete ce-î intră în mână, suflete în care părinții lor și-au depus întrîga lor comóră de sentimente și aspirațiuni?

Educatorii datorî fiind a face ca aceste generațiuni să fie speranța némului în

viitor, ei trebuie, ca din fie-care membru să facă un spirit viu, cugetător, sever în judecata cu sine, cu un suflet înalt și nobil, și pentru acesta educatorul trebuie să posede anumite calități.

Esențialul nu e numai a fi *învățător*, căci aci ar trebui să ne plecăm pretențiilor unor persoane cu câte-va clase de gimnasiu, cari posedă câte cunoștințe mai mult de cât ar necesita cultura multilaterală dată în școala primară, principalul este însă a fi *educator prin excelență*.

Calitățile educatorului sunt de mare importanță căci, cum e profesorul așa-i și școlarul. Înainte de toate, educatorul trebuie să fie el însuși educat, căci altfel n'ar putea educa pe alții.

Educatorul trebuie să cunoască bine pedagogia căci fără ea ori cât de dibaciu ar fi el n'ar atinge idealul său, căci ar trebui să încorporeze el seria de experiențe făcute în atâtea zeci de ani și depuse în tratatele de pedagogie, cari tocmă pentru acesta trebuie să fie prietene cu ori care din cei ce au pretențiunea a se numi *educatori*. Calitățile personale ale unui bun educator le putem împărți în trei clase: *fisice, intelectuale și morale*.

Aceste trei grupe la o altă formăză pe *„învățătorul-educator”*.

Vorbind de calitățile *fisice* nu vom pretinde unui educator a fi tip de frumusețe, căci atunci ce ne facem cei urîți cari suntem sau aspirăm la această carieră? Fisicul îl vom considera din alt punct de vedere, însă cine va fi frumos atât mai bine pentru dânsul și pentru elevii săi.

Știm cu toții că persoanele slabe fizice sunt apatice, nedecise, vecinic plictisite și bolnăviciose.

Inchipuiți-vă un educator cu acest portret, el vecinic se va simți obosit de faptele incorecte ale elevilor săi, pe el îl va desgusta întrebările lor copilărești, va fi extrem de plictisit atunci când va

fi nevoit a repeta acelaș lucru de două ori. Ei bine! Atunci ce ne facem cu *răbdarea*, acea condiție esențială a unui bun educator? Iată de ce fisicul joacă un rol important. Natural că o ființă simpatcă, blândă și bine-voitoare va dispune mai bine pe elevi pentru educator, și iubirea ce trebuie să-i unescă își ia cursul de la sine și cu ușurință.

Dar să ne închipuim un educator coșat sau cu alt defect fizic; acest educator ori cât de exact ar fi în toate acțiunile lui, autoritatea sa în fața elevilor este scădută. Organele simțurilor trebuie să fie bine dezvoltate la educator și mai ales organul *vocei*, *auzului* și al *vederei*. Explicațiunile trebuind date cu o voce sonoră, clară, organul vocii trebuie să fie sănătos. Copilul în școala primește o mulțime de numiri noi, fie la geografie, istorie, științe naturale, etc. Ce ar fi de acei copii cari ar pronunța incorect tocmă din cauza debilității organului vocal al educatorului?

Cărțile copiilor azi nu mai servă de cât pentru repetiri—lecțiunea învățându-se în clasă cu educatorul—decă cât de greu va fi copiilor cari cu ochii ațintiți așteptă explicarea educatorului și acesta vorbește cine știe cum de încălcit!—Calitățile fizice sunt cerute dar atât pentru asigurarea progresului cât și pentru satisfacerea plăcerii copiilor cari își petrec cu educatorii o bună parte din copilărie.

Trecând la a doua grupă de calități, —la cele *intelectuale*—ajungem a ne explica necesitatea cursului de opt ani până să ai dreptul de educator.

De câte ori nu mi-am zis că ce trebuie atâta fizică, chimie, algebră, etc. până să ajungi un educator, când cunoștințele ce dai sunt atât de elementare!—Cât de inutilă și grea imă părea limba germană cu nemilosele-î construcțiunii și flexionării, și câte isvóre de pedagogie are ea! Educatorul e condus să învețe atât, căci el e vulcanul ce emană știința micilor elevi.

Pentru a păși cu fruntea senină un educator trebuie să aibă cunoștințe bine întemeiate, să fie familiarizat cu ele; să fie bine convins de cele ce spune, căci dacă el singur nu va fi convins cum va putea ôre convinge pe alții. Șovăiala e foarte periculoasă pentru autoritatea pedagogică a educatorului.

Pentru ca cunoștințele să fie bine profundate și deci șovăiala înlăturată educatorul are trebuință de o pricepere pătrunzătoare, de o memorie fidelă, căci are atâtea de ținut minte... acelea sunt cunoștințe basate pe memorie; o judecată severă și justă, unită cu o inteligență bine dezvoltată vor completa corôna calităților intelectuale ale educatorului.

Un educator avut în calitate intelectuală de sigur nu va întârzia de a alimenta pe copii cu lecțiunile pline de entuziasm, energie și siguranță; și avea tot-d'a-una un interes real pentru tot ce atinge pe el și pe elevii ce conduce. Învățămîntul său va fi tot-d'a-una interesant și atrăgător, dacă nu-i va lipsi: claritatea, precisiunea și logica în expunere. Siguranța în propunere o va dobândi educatorul atunci când va cugeta asupra celor ce le are de explicat, preparându-și schițele lecțiunilor. Cultura inimii începe, sentimentul religios și patriotic etc. se cultivă când educatorul e bine pătruns de cele ce spune, și când el însuși posedă aceste sentimente servindu-se de ele la timp.

Deci cu cât calitățile intelectuale vor fi mai abundente cu atât educatorul va crea o generație mai perfectă. Ajutat de aceste calități educatorul va putea să-și însușească pe lângă cunoștințele teoriei pedagogiei și partea practică, atunci când regulile abstracte ale teoriei le va aplica la cazurile reale sau concrete. Aci este locul a aminti arta pedagogiei care constă din: tactul și tehnica pedagogică. Tactul pedagogic este un sentiment ce

îi ajută a ști ce mijloc să întrebuițeze în deosebite împrejurări; tehnica pedagogică este abilitatea cu care execută mijlocele indicate prin tactul pedagogic.

Educatorul trebuie să țină seamă de individualitatea copiilor, căci însușirile și dispozițiunile firești cu care se naște, au o influență hotărâtoare asupra întregului vieți.

Educațiunea trebuie dată conform individualității fie-cărui elev, căci zadarnic vom încerca a pune pe un elev să învețe ceva cu totul departe de individualitatea lui, căci nu vom reuși.

Unii copii se arată mai îndărătnici, alții mai simțitori, deci nu trebuie să-i tratăm la fel pe amândoi, ci conform individualității lor.

Cunoscând educatorul individualitatea elevilor, i va putea feri de înclinările ce pôte își au germeii, iar la cei talentați le va cultiva talentul.

Dar precum educația e numai pe jumătate făcută atunci, când vom da numai cunoștințe materiale, așa și un educator care are numai fisic și cunoștințe științifice, nu pôte fi un perfect educator, sosesec *calitățile* intelectuale *morale* cari să-i întregescă *ființa educatôre*.

Am ajuns dar că, calitățile morale sunt cele ce formeză partea cea mai sublimă din ființa educatorului, asigură cultura inimii. Idealul educatorului fiind ca din copii să formeze ômeni aplicați cât se va putea mai mult spre terenul perfecțiunii, este absolut trebuincios ca însuși el să posede un caracter moralo-religios. Știm că exemplul cel mai direct al elevului este învățătorul. Ce mult i se cere lui aci! El trebuie că fie pentru elevii săi o ființă perfectă, căci alt-fel zadarnic ar dori el ca elevii săi să aibă o conduită bună în lume după cum îl povățuește, căci vorbele rămân fără valoare când nu vor fi ilustrate prin exemple: «*Verba movent, exempla trahunt*» (vorbele mișcă, exemplele trag). Regulele, maximele se

uită repede, dacă nu ne grăbim a le prezenta și exemple, acelaș lucru se întâmplă cu povețele educatorului. Exemplele au un efect hotărâtor și în fața lui orî ce îndoială dispăre; «*Lungă-î calea prin percepte, scurtă prin exemple*» zice Seneca și mult adevăr cuprinde acest principiu. Cât de atent trebuie a fi educatorul în toate mișcărilor lui, când o sumă de elevi îl privesc gata a-l imita. În clasă educatorul să fie blând, să atragă atențiunea elevilor asupra unei greșeli în mod pacinic, vecinic bine-voitor, căci principalul nu e ca elevul să tremure înaintea educatorului, ci să înțeleagă singur mai târziu că spre binele lui îl cîrtă sau îl pedepsește educatorul său.

Insu-și educatorul se va convinge că, la mai bun rezultat va ajunge cu vorba blândă căci: «*Vorba dulce mult aduce*». Orî ce supărare, indispoziție, educatorul trebuie s'o lase la pîrta școlii și în fața elevilor să se presinte cu aceeași față senină, pentru a nu sugera elevilor ideea că azi e dispus sau indispus și deci elevii să se conforme dispozițiilor educatorului.

Educatorul nu trebuie a fi mândru orî disprețuitor, ci tocmai să știe a se cobori până la copil. Blandețea și modestia îi asigură autoritatea pedagogică. Acestă autoritate și-o va asigura el singur cu puțină dibăcie.

Consequența între zisele și faptele sale, în aplicarea pedepselor și recompenselor copiilor, nerevocarea ordinelor odată date sunt elementele ce asigură autoritatea sa pedagogică. Mult mai ușor îi va fi unui educator care și-a instruit pe copii ast-fel ca o privire sau o observație blândă să le fie suficient pentru corectarea unei greșeli, de cât atunci când el s'ar servi de o autoritate oficială basată pe severitate sau bruschetă.

Conduita lui în societate este încă un pas spre păstrarea autorității lui. Lui i

se cere a fi model în societate, căci, pôte nu atât la oraș dar la țară învățătorul pôte fi folositor nu numai copiilor, ci și sătenilor. El trebuie a fi în bune relațiuni cu părinții copiilor pentru ca aceștia să-l ajute în greaua lui lucrare, iar nu să-l contrarieze. Părinții și educatorii trebuie să se respecte unii pe alții, căci numai așa putem spera a face din copii omeni bine educați, din toate punctele de vedere.

Prin conduita lor educatorii își pot câștiga influență și încredere printre părinți și ast-fel în diferite ocașuni se pot servi de dînsii spre asigurarea progresului.

Educatorul trebuie să aibă iubire pentru copiii ce-l educă: «*Numai în iubire se află bucuria și ceva-ce este divin în activitatea învățătorului*» cum zice Victorino da Feltre. Iubirea educatorului va face pe copii să nu simtă un gol venind la școlă și părăsind casa părintească. El va găsi în educator un al doilea părinte.

Vorbind însă de iubire să nu credem că se cere exces de iubire, căci de cât o iubire nerațională mai preferabilă va fi o severitate. Când iubirea educatorului către copii va degenera în slăbiciune atunci dînsul își pôte lua rămas bun de la autoritatea sa și deci de la respectul ce copiii trebuie să-i pörte.

Când elevii fac o greșală și educatorul din dragoste nu-i pedepsește, atunci greșala D-sale va fi mai mare ca a elevilor. Elevii naturali vor repeta greșala, căci educatorul n'a căutat a-i corecta la momentul oportun. Iubind rațional educatorul își va câștiga dragostea elevilor săi și acesta va fi un bun sprijin în viitorile lucrări ce va opera cu copiii ce-l educă.

Un educator care a intrunit toate calitățile enumerate pôte falnic să pășescă printre școlarii săi, căci realizarea idealului lui e pe cale de împlinire.

Care va fi idealul sau ținta care încalcește sufletul educatorului? În misiunea educației ținta e tot atât de importantă ca și persoana educatorului. Această țintă este tocmai aceea ca să formeze omenii cu caracter moral, cu sentiment pentru tot ce este nobil, frumos și sfânt. Să vedem în ei întrupat idealul personalității omenestii, cum se exprimă D-l Popescu. Voinței lui să i se dea o educație spre moralitate spre a se putea conduce singur după terminarea școlii.

Caracterul moral e asigurat atunci când un educator nu va pierde nici odată din ochi paralelismul între cultura minții și a inimii.

Din cele spuse până aci vedem cât de multe sunt calitățile unui bun educator, și cât de delicate sunt ele! Prin aceste calități educatorul poate fi mândru, căci măcar cu o petricică tot ajută și el la ridicarea nămolului românesc.

Trei-zeci de generații vor venera pe educatorii cari au luat copiii din brațele mamelor și i-au adus la altarul culturii.

Educatorii sunt propagatorii armoniei și ai păcii, ei insuflă fragedelor vlastare energie și entuziasm, curaj și speranță.

Ei sunt dătătorii de bune moravuri deci cu drept cuvânt cariera lor s'a comparat cu oficiul unui rege. Cât de sublimă și nobilă e această carieră și ferice, de cel pătruns de înălțimea misiunii lor, căci educatorul cu adevărat creiază suflete după voia și dorința lui.

Educatorii pun baza caracterului ce va generaliza în viitor întreg nămolul românesc, auume un caracter moral, religios, patriotic, etc.

Tot educatorii sunt civilizatorii nămolului și deci numai cel ce și iubește cariera poate fi mulțumit de ea. Ei sunt apostolii culturii, sunt cei mai indispensabili funcționari ai unui popor.

Ferice de tine educatorule care, ai dat țării 30 de generațiuni de cetățeni desăvârșiți, de oșteni bravi, de părinți de

familie demni de origina ce pòrtă. Curaj, popor Român, viitorul îți surfide, căci avem și noi educatori cari au început a semăna caractere demne de tine și de strămoșii tăi.

D-șora E. I. Moțoiu.

Lângă isvor

*Tu murmură apă cristalină
Cîntînd mereu acelaș cînt
Și nu gîndești că 'n jur de tine
Atîtea inimi se frămînt!*

*O, de-ai putea să ieși cu tine
Dureră mea și-a tuturor,
Te-am bine-cuvînta de apururi
Slăvind cu toți-al tău isvor.*

*Căci unda 'ți veșnic călătore
Durerile luînd cu ea,
Ducîndu-le departe 'n mare,
Adînc, adînc le-ar îngropa.*

Ploești.

D-șora Maria Popescu.

VIEAȚA

*Viața noastră e un vas
De valuri veșnic zbuciumat,
Odată ridicat prea sus
Și-odată prea mult cufundat.*

*Un port în zare noi vedem:
E Portul Fericirei,
Dar să 'l ajungem nu e scris
În cartea omenirei...*

*Căci veșnic ne așteptă 'n drum
A morții neagră stîncă:
Atîtea vieți ea a zdrobit
Și va mai zdrobi încă...*

Ploești.

D-șora Maria Popescu.

DE-ATUNCI...

*Îmi place doina din caval
Când ese dulce și subțire,
În murgul serei, când în codru
Nu-î cea mai mică fășuire...*

*Și eu să fiu ascuns departe,
S'ajungă note pân' la mine,—
Așa în cât să cred că vin
Din sfere înalte, și divine...*

*Am ascultat și eu odată
În taina serei la răcoră
Cavalele unor păstori
Zicând o doină 'ncântătoare.*

*Era un cer cu lună plină,
Și nici o șoptă mică 'n aer,—
Eterna Vreme încelase
Par' că-a măl tórce al ei caer...*

*În fund de codru, plin de basme,
Pe unde luna pătrundea,
Cu greutate printre foi,
Stam eu și cu iubila mea...*

*...De atunci pe-acolo am măl fost
Cu-același dor de ascultat...
Iubita nu mi-a măl venit,
Cavalele n'au măl cântat...*

G. Crăciunescu.

SCRISORI INSEMNAȚE

XII

Stimate Doamnă Vulcan,

Marea onoare ce mi se face numindu-mă membru onorific al «Cercului Ovidiu» îmi produce o stare sufletească de mândrie măl presus de ori-care alta. Mă voi simți întreit fericit că voi putea și pe viitor să dau micul meu ajutor intelectual importantei instituții ce se dezvoltă acolo sub auspiciile D.-v.

În Dobrogea.—o provincie care se crește izolată de restul țării prin pozițiunea solului,—mersul cultural e de sigur anevoios: bine-facerile civilizației pătrund greu în masele poporului, măl ales în satele turcești.—precum ar pătrunde niște raze de lună printre șirurile de arbori dintr'o pădure sălbatică, înopată.

Poporul musulman măl ales, e îndărătnic de tot; are moravuri cu totul înapoiate și greu de părăsit sau de înlocuit cu altele măl bine-făcătoare; dar pôte că are și el calități bune. Ce nult aș dori ca, cel puțin musulmanii dobrogeni să aiba una și singura mare calitate pentru un popor în decadență, trecut în stăpânirea teritorială a altui popor măl înaintat ca el.—aceea de a primi cultura lui înaintată.

Iată de ce cred că marea operă ce ați întreprins D.-v. prin înființarea însemnatei Instituții culturale dobrogene «Cercul literar Ovidiu» va fi mult folositoare măl ales musulmanilor dobrogeni,—daca aceștia vor căuta în adevăr să se pătrundă de marel interes ce li-l purtați prin înființarea de bibliotecă, reviste, prin ținerea de conferințe, etc.

Și fiind-că nu e nici o glorie măl mare de cât aceea de a fi folosit țării în viață prin munca intelectuală zilnică, și după moarte prin operele rămase,—dați-mi voe Doamnă Vulcan, a vă exprima sincerile mele felicitări și profunda mea admirațiune pentru munca ce o desfășurați în scopul înălțării morale a provinciei noastre dobrogene, urindu-vă succes deplin pe calea ce o urmați; și fiți sigur că Istoria țării va ști să recompenseze printr-o înaltă și eternă venerațiune munca celui, care și-a înțeles menirea și apostolatul sên pe pământ!

Bine-voiți, vă rog, a arăta întregului Cerc, afecțiunile mele mulțumiri, pentru distinsa onoare ce mi s'a făcut de a mă fi ales membru onorific al «Cercului Ovidiu».

Devotatul Dv.

N. Mihăescu-Nigrim.

P. S. Primiți asigurarea întregului meu entuziasm și admirațiune pentru frumoasă operă botezată «Ovidiu». Să trăiască deci micul Ovidiu căruia îi urez gloria marelui poet Ovidiu, nu însă și *oxilul* lui.
S. M.

XIII

Iubile Doamnă Vulcan,

Nu am destule cuvinte pentru a vă mulțumi, atât Dv. cât și Adunării generale de proclamarea mea ca Membru Onorific al «Cercului literar Ovidiu» măl cu semă că nici odată nu m'am crezut demn de o asemenea distincțiune. Din parte-mi aș fi foarte fericit, dacă, cu slabele mele puteri, aș putea da cel măl mic concurs acestei folositoare Instituții.

Absorbit de serviciul meu de casarnă, nu cetisem încă, până acuma revista «Ovidiu». Primind însă întreaga colecțiune apărută, m'am *îmbolnădit într'adins*, spre a sta acasă ca s'o citesc. Am citit-o din scórță în scórță și cea măl mare parte din articolele publicate, m'au interesat și încântat atât de mult, în cât măl că-mi venea să mă măl *îmbolnădesc* o zi, spre a le citi încă odată.

Acum, după ce mi-ați adus aminte de cunoștiunta noastră, îmi permiu a vă ruga, ca să-mi trimiteți regulat această frumoasă revistă, pentru care meritați cele măl mari laude, atât D.-v. cât și toți membrii fondatori.

Asemenea îndrăznesc a vă trimete câte-va strofe, pentru numărul viitor, dacă credeți cum-va ca merita a fi publicate.

Vă rog a primi o amicală strângere de mână.

Al D.-vostri

Căpitani Carol Scrob.

De peste munți

Familia, apare săptămânal, în Oradia Mare.

Revista Oraștiei, la Oraștia.

Unirea, în Blaj.

Poporul, în Peșta.

Le Petit Journal, Paris.

ZIARUL CARE NU SUFERĂ DE BIBLIOTECĂ

Universul, politic și literar.

Războiul.

Epoca.

Stéua Dunăreii.

Dorul Românului, Craiova.

Poporul, Focșani.

Dreptatea, T.-Severin.

Poșta, Galați.

Reforma socială, Craiova.

Vocă Dobrogei, Tulcea.

Atul, Tulcea.

Functionarul, București.

Vestirea, Craiova.

Înalt Prea Sântia Sa Gheorghian, mitropolitul primat al României a binevoit a răspunde apelului făcut de Cercul literar «Ovidiu», donând Instituției de cultură în Dobrogea suma de lei 100 și mai multe opere de valoare din literatura bisericească.

Președintele Cercului literar «Ovidiu» a răspuns prin următoarea scrisoare de mulțumire:

Înalt Prea Sântite,

Prin sprijinul material ce ați binevoit a-l acorda Instituției noastre, ați dat cea mai frumoasă pildă că asemenea instituții fondate din inițiativă privată pentru cultura nemului românesc, cu deosebire în Dobrogea, trebuie sprijinite și încurajate. Și când pilda vine de la Capul bisericii noastre, de la Mitropolitul Primat al României, acesta, pe noi, mult râvnitorii pentru fericirea țerei noastre, ne bucură și ne încântă sufletele, făcându-ne să sperăm că pilda Înalt Prea Sântiei Văstre va găsi demni imitatori, zeloși de fapte mari.

Venim dar să Vă rugăm, cu smerenie, să binevoiți a primi expresiunea profundului nostru respect și recunoștință ce Vă datorăm, rămânând ai Prea Înalt

Sântiei Văstre credincioși, plecați supuși fil întru Hristos.

În numele Cercului literar «Ovidiu».

Președinte, **C. I. Vulcan**.

În ultimul număr primim o scrisoare din partea Înalt Prea Sântiei Sale Gheorghian, fost Primat al Ungro-Vlahiei, însoțită de un mandat postal în valoare de 70 lei donațiune Instituției noastre și scrisoarea Lt.-colonelului Langa din Iași însoțită de un mandat de 100 lei donație.

Cu aceste scrisori pline de focul patriotismului sincer, vom împodobi numărul viitor al revistei noastre.

Anunțăm cu multă plăcere logodna confratelui nostru și secretar de redacție la revista «Ovidiu», d. C. Lumezianu cu d-sora Maria S. Șeișanu, urându-le toate fericirile.

Toți numeroșii săi prieteni sunt rugați a primi acest anunț drept ori-ce invitațiune.

Concursul Instituției noastre culturale Cercul literar „OVIDIU”.

Pentru cea mai distinsă scriere cu subiectul determinat și anume:

«Studiu etnografic asupra diferitelor populațiuni locuitoare în Dobrogea, cu privire la origine, emigrațiune, limbă, port, aptitudini, moravuri, credințe și religione, «Cercul Ovidiu» va decerne un premiu de una sută lei.

Termenul concursului se fixează de la data publicării, până la 1 Aprilie.

Tote manuserisele vor fi însoțite de un plic închis în care se va cuprinde pe o carte de vizită numele autorului, localitatea, strada și No.

Studiul va fi lucrare originală și în întindere de cel puțin 2 côle de tipar formatul revistei «Ovidiu».

O comisiune compusă din trei bărbați competenți vor examina manuserisele so-site spre a concura la premiu, care îl vor decerne pronunțându-se două părți contra unu. Raporturile comisiunii se vor publica în revistă. În caz când două lucrări se vor constata de o valoare egală premiul se va împărți în două. Stilizarea și expunerea clară a ideilor premiază ori ce altă calitate.

Manuscrisul premiat nu se va publica aiurea de cât după interval de cel puțin șese luni.

ABONAMENTELE LA REVISTA „OVIDIU”

Pe un an în țară	Lei 10.—	Pe 6 luni în străinătate	7.50
Pe un an în străinătate	15.—	Pe 3 luni în țară	3.—
Pe 6 luni în țară	5.—	Pe 3 luni în străinătate	5.—
Un număr		Bani 50	
Un număr vechi		Lei 1.—	

Pentru veri-ce fel de anunț inserat în revista «Ovidiu» în spațiu de 10 linii, pe termen de o lună, se plătește 10 lei anticipativ. Pentru 3 luni 20 lei.

Rugăm pe onorașii noștri cetitori, cari s'au pătruns de apostolatul nostru, să bine-voiască a înainta abonamentul pe adresa d-lui P. Vulcan la redacția revistei «Ovidiu», fiind cunoscute sacrificiile morale și materiale ce facem pentru ridicarea nivelului de cultură în Dobrogea.

MAGAZIN DE INCREDERE

P. SAPIRE

Orlogerie, Bijuterie și Orfvererie
CONSTANȚA
Strada Carol No. 11

Se găsește cadouri pentru anul nou de la 2— 600 lei bucată, cadouri pentru logodnă, nunți și botezuri cu prețuri foarte moderate.

**NOUA TIPOGRAFIE „AURORA”
CONSTANȚA**

Aducem la cunoștința numeroșii noștri clienți, că am adus un foarte mare și bogat asortiment de **Cărți de vizite** pe cari le imprimăm cu cele mai frumoase caractere de litere cu **2 lei sută.**

NOUA TIPOGRAFIE „AURORA” CONSTANȚA

Strada Mircea Cel Mare No. 23

Efectuează ori-ce lucrare atingătoare de arta tipografică, precum: **Brosuri, Ziare, Afise, Programe, Registre, Circulari, Bilete de nunta, de logodna și botez, Facturi, Etichete, Diplome, Cărți de vizite și adrese etc.** cu caractere de litere din renumitele turnatorii Deberny & Co. Paris și Schelter & Giesecke din Leipsic (Germania).

Asemenia aducem la cunoștința Onor. Public că am înființat și un atelier de **Legătorie de Cărți** și ne obligăm a confecționa ori-ce lucrare atingătoare de această branșă.